

روژ له گه ل ئاپوډا

گه لیک و سهر کرده یه

نهبیل ناملولحیم (1)

(حهوت روژ له گه ل ئاپوډا) وتوژی روژنامه نووس نهبیل ناملولحیم که له چوارچپوهی کتیبیک له باره ی ژبانی عهبدولا توجلان سه روکی پارتی کریکارانی کوردستان له نهوه دهکان بلاوی کرده وه. نهو کتیبه هر بۆ یه کجار چاپ کرا و به ماوه یه کی کورت له بازاره کاندایه و او بوو، که که متر خوینه رانی باشووری کوردستان پیی راگه یشتن، له م روانگیه وه (باس) له شیوه ی زنجیره ناوه روکی نهو کتیبه که بلاو دهکاته وه، بۆ نهوه ی خوینه ران پتر ناشنایه تی له گه ل ژبانی ریبه ری زیندانیکراو توجلان په یدا بکه ن.

نوسراوو:

نایزیه که م نهبیل: «من به م شاره سارد و سه قهه دلته نگ ده بم... به ناواته وه بووم بجه سه چپاکانی کوردستان بۆ نهوه ی هینده کی په یوسته، ههوا له لمزم و نارام بنوم».

نامه که می لایکی کورد بوو که ژنیک نه لمانی هینابوو، پیکه وهش کوجیان کردبوو، له نیو زهرنی نامه که شدا وینه یه کی کوشنده ی کومه له شه رفانیک کردی هه بوو، سوپای تورک جهسته ی شواندبوون و سه ریشی بریبوون، پاش نهوه ی نهو وینه یه م بین، پیم وابوو ئیدی هرگیز له ورتنه کردن ناکوم:

تاخ نه م بهاره له کوردستاندا چی روو ده دات؟

نه م پرسساریکی دی بوو که خه لکی (نامه دی) سه رقال کردبوو، ههروهه فه رمانده یی نه رکانی نه قه رهش سه رقال ده کات. ژه نرال (چه فیک بیر) سه سه ده هزار سه ربارزی له نه زمیره وه کیشاوه توه تا به ره شه ری دژ به هیزی پارتی کریکارانی کوردستان ناراسته یان بکات، نه مهش به پیی پلانیک که بریتی ده بیست له ته فکرتی، نهو ته فکرتیه کوردی سفیلیش ده گرتیه وه. تورکیاش که وته نانه وه ی ههرا و زهنا په کی زور له باره ی که سایه تی عهبدولا توجلان وه، نهو بلاو کراوه سووره ی نه ترنویژول که داوی سه رکرده کی کوردی ده کرد، له یه که مین لاپه رکاندا بلاو ده کرانه وه:

عهبدولا توجلان... تاوانی کوشتنی تا که کس، هه ولنی جیا بوونه، ناره هه تکرانی دانیشتوان، سالانه ده ملیار دولا بۆ ناماده کاری شه ی دژ به گه ریلکانی نهو خه رج ده کردیت، نهو گه ریلکانی له نیو چه م و بیشه و سه ری چیدا هه ن.

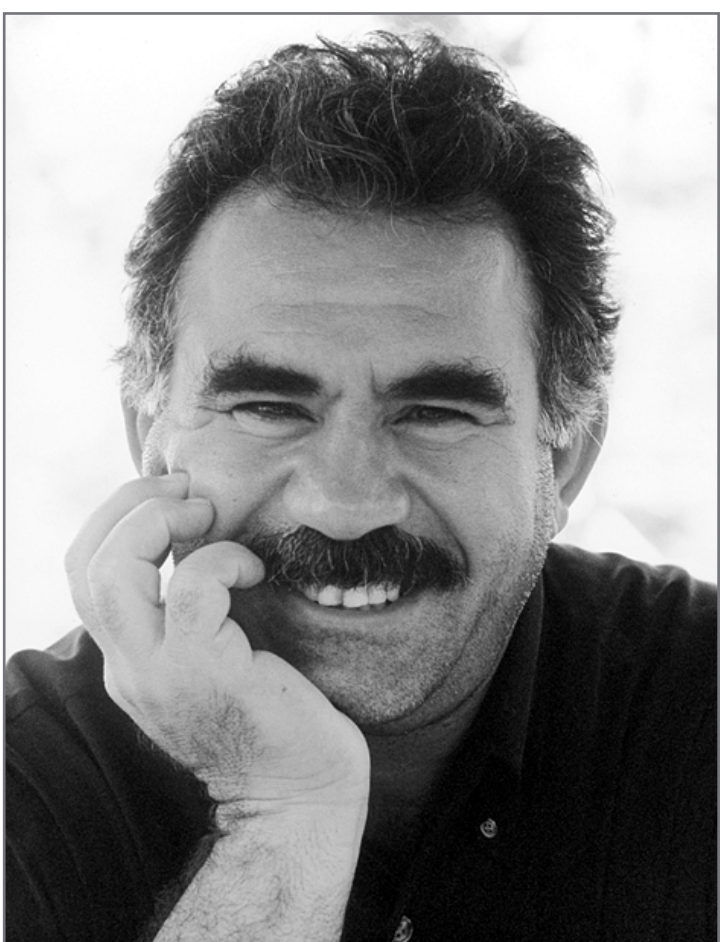
سه ردان ی پارسی ده کرد، بۆ نهوه ی تورکیا بیته شوینی هه ره چی پیلان له میژوی پیلاندا، هه ر نه مهش بوو مسته فا که مال نه اتورکی گه یانده ته خستی یه کم له کوماری تورکیا، بۆ نهوه ی گرتیه ی جووه سه رگرده نه که به چی به نیت:

- مانگا بۆ کوئ بچیت، گولک له وینه (دایکی مسته فا که مال جوو بووه).
- که لاک کهوت و دالاش زور.
هه ر ده بیست به رووی قسه ی له م جهوره بیته وه، کانتیک ده زانی که نه اتورک به سه ر جهسته ی دارووخاوی ئیمپراتوره تدا راوه ستا، ئیمپراتوره ته کهش له بنه پهدا به سه ر دارووخانی گه لانی دیکه وه دوست بوو... گه لانی وه ک:

کورد، نه رمن، عه رب، ناشووری و موزاییکیک له گه لانی پیکه وه ژیاوه.
چ شتیک پالمان پیوه ده بیت بۆ گرتی نهو هه مو شتانه؟
- نهوه له سه ن سده هه زار سه ربارزی له نه زمیره وه په یکار، بریتییه له یانگی دبه یانه، که شفره له گوره یانه کی نه قه رده ده یه سپینت... نه مهش واتای نهوه یه، زمانی شفره له زمانی میژوو نزیک بووه ته وه، بۆ نهوه ی سیمای ساردوسری رنک مسینی دامه زرتیه ری تورکیای نوئ چه سپینت، له ناوه ندی پایته خندا، نهو پایته خنه ی هه مو سالیک (دانیشتوانه کی) بۆ ماوه ی پنچ خوله ک، له واده ی دیاریکراو بۆ مردنه کی، به هه مان شیوه ی په یکه ره که ی، ره ق راده وه ستن.

- سه ربه... چیگره وانی نه اتورک بۆچی ریئان به شفره دا به یاده گه دا بچیته وه و بهرجهسته ی بکات؟ نهو اتیک که هه رده م شفره ی خویمان بۆ ورد و خاشکردنی به کار ده مه ن!

له نیو جانتا که ده ستدا، کورته نامه یه که هه ی، له به راینه وه پیم گه یشتوو، له و نامه یدا

گه یانده قولایی ده سه لات ی عوسمانیه وه، له نمونه ی (ساسون) و (کومندو)، نهویش له ری ده ست نیکه لکردن له گه ل (سیمون بوچ) که روژه لاتناسیکی جووله کی نیشه تی قه ینا بوو، به مه به سستی پیلانگیران دژ به بابی عالی

که مال نه اتورکا، له بهر به فر ورتیه ی په تا و سه رما و سه ولدا، به تاسه دا چووبوم، نهو په یکه ره ی روویه یی ده روزه په کی گه ره ی بانکیکی زه به لاج، که هه رده م پاره و بهرزه وندی داباریه ته نهو زگیه وه، ره ق راوه ستاوه.
- تاخ په یکه ره که ی چ به و مرؤفانه ده لی، که شیوه ی گه شتاریان به خوه گرتوه، شانیشیان به جانتا و پالتوی ناخندروا به که وله که رویتشکی قوربایی ته له و ته په که داجه کیوه، به دوری په یکه ره که شدا ده خولینه وه؟

ده کرا شه پۆلی پرسساره کان فراوانتر بی:
- پرسسار له باره ی نهو کورده تا ماسونییه ی له سالی 1908 دا رووی دا.
- له باره ی نهو گالته چارییه کاره ساتباره ی په یمانه م و کومه له کانی تورکیاوه.
- له باره ی راوه دوونانی نه رمن و رووداوه کانی کیلیکیا و که تنی برنی نه سه که نه زونه و دروستبوونی ئیسرائیل له نیشتمانی عه ربه دا.
- پرسسار له باره ی نهو پیئوشازی به برنی له مسته فا که مال نه اتورک کرا، کانتیک که به لسه فیزی له ترۆپکا بوو.
گرمانی تیدا نییه، زجه هت بوو پرسسار له باره ی چاره نووسی کوردانیشه وه نه که ییت، که له باشووری روژه لات ی نه اتولدا سه رگرده ران بوون، به ووی له پاش په یدا بوونی نه فسانه ی جنۆکه وه تا ده گاته نه موی، چاره نووس نهوانی هه ل داوه ته به زبایی چپاکان، به نیو گورستانیشدا دین و ده چن.

له پیناوی یانگیه دا، نهو روژه درێزه ی زستان زور سه ختر بوو له وه ی له یاسی رؤمادا نه مینیت، نه گه ر به پیی یاساکه ی نهو بی، به سه رمانیدا ده سه پینت که له بیی که مین.
له و چرکه یی ده چیته نیو چرچ و لۆچی چرکه وه، نه ده کرا مسته فا که مال له ناوتیه بوونی

له پاش روژی ههوته مه وه به لامانه وه زجه هت بوو، که نهو پیاه و پرسه که نیکه ل به یه یک نه که یین، ناشکرایه ناکری میژوی گه لان له دیوکی نهو که سانه ی، که ده کری پییان بگورتیت دروستکری نهو میژوون... که چی دروستکری میژوو بۆ خویمان هه رده م داوایان لئ کردبوون، که پشت به یانگی نه به ستین.
- ده لئین گوئی به یانگی نه دین.
وه که نهوه ی ئیمه و یانگیه مان دوو شتی له یه ک جودا بین، هه ر یه که مان به لایکدا ده وین.
- هه ر به وه ندهش نه وه ستاون، به لکو یاسای تایه هت به پرۆستت کردنی یانگیه شیان دانا، نه م کاره له رومی تیریندا رووی دا، (له و شماره دا) یاسایه کی په ناویانگی ده کرد، که برپار ده دات به گوتیه ی یاساکانی رؤما یانگی بهریندرین، نه ک به پیی نهو یاسایانه ی تایه تن به خودی یانگیه، له هه ولنیک (نه فرینه رانه) دا بۆ کورت کردنی نهو شتی راسته وخ تانیا له سه ر په ری (سپی) دا ده نووسیت.

بۆیه ش نهوه ده لئین، به مه به سستی دووپات کردنه وه نهو راستیه ی، که ئیمه یانگی خویمان له سپداره نه داوه، به لگه شمان نه وه یه، ئیمه یانگی نهو دی هه لده گرتیه وه له سه ر په ری کاغه زدا چاپی ده که یین. به زوری که سانی رچله کی که له (نه قه ره) دا گیانی دا، نهوانیش بزر بوون و وه ک ری هات و نه ماتیان لئ هات، هه میشهش به سایه ی یاسای: - پرۆستت کردنی یانگی.

- یاشتر وا بوو به پرسسار ده ست پئ بکه یین. - په و یانگیه یی دلته له سه ریته ی، به ره له وه ی بکوینه سه ر باری پرسسار له باره ی رابردووه. - په که مین رچله کی که له (نه قه ره) دا گیانی تانیه وه، نهو خوله کانه بوون که کورتایان نه ده دات، له ناست په یکه ره زله کی مسته فا

مهلا مسته فای بارزانی بۆ عومه ر شه مه یی خه لات کرد؟

عومه ر شه مه یی

ره وانشاد، عومه ر محمه د صالح - عومه ر شه مه یی له بهاری 1948 له شاری سلیمانیه له دایکبووه. سالی 1973 به شی سلیمانیه کولژی زانسته کانی

زانکوی سلیمانیه ته واو کردووه. له کۆتایی شه سه ته کاندای بووه ته نه داسی کازیک و په کتیک بووه له کادره هه ره پینشکه و تووه کانی و به ناوی (نه زمه ر) وه ناسراو بووه. سه ره تای هه فتاکان بووه ته سه روکی یه کتیبی قوتابیان زانکوی سلیمانیه. له دامه زراندنی پاسوکدا پرسساریکراوه به لایم به شداریه نه کردووه. له شوهرنی نه یولودا به شداریه کردووه و له هیزی خه باتدا بووه. پاشان له گه لاله بووه ته مامۆستای شوهرش. سالی 1974 له روژه لات له لاین ده رگای ساواکه وه به تاوانی نه دمانیتی کازیک لئینچینه وه یه که گه لدا کراوه و پاشان نازاد کراوه. به شداریه کونفرانسی ختواننده وه ی کازیکی کردووه له شاری نه غه ده له سالی 1975. ماوه یه کی زور فه رمانبهر بووه له کارگی جگه ره ی سلیمانیه. پاشان له هه مان کارگه بووه ته به ریزه به ری به شی پاک کردنه وه ی توتن. روژی 14-09-2008 به نه خۆشیه شیره نه چه ی جگه ر له شاری سلیمانیه کۆچی داوی کردووه و له گردی ناوه راستی شاری سلیمانیه ئیژراوه.

خویشیان سزای نه یادی کوربانی دابوو. ههروهه ها به پیچه وانه ی پینشاهتی چاره و پانکراوه وه، سه روک بارزنی له پاداشتی نهو تووره بوون و زله یه دا، سه رباری سوپاس و ده ستخوشانه، ئوتومبیلیکی جیبی خه لات مامۆستا عومه ر شه مه یی کردبوو، نهویش جیه که ی پینشکه شی هیزی خه بات کردبوو. هیزی خه بات، نهو هیزی نازا و ناسراوه ی شوهرنی مه زنی نه یولود بوو که فه رمانده کی شوهرنی گیانبه خشی کوربایه تی، کاک فه تاح محمه د نه مین بوو. هیزی خه بات به هیزی کازیک و نه ته وه ییه کانی نیو شوهرنی کوردستان ناسراوو.

18.12.2013 نه مسته ردام

تیبینی: وه که نه مومون کردنی دیموکراسیته ی، نه م نوسراوه م ناردن بۆ میدیا و راگه یاننده کانی (پارتی دیموکراتی کوردستان)، چونکه راسته وخ پیوه نیداره به رانه وه، نه م په که مجاره که نوسراویک بۆ راگه یاننده کانی ده سه لات و پارتی بنیرم، به لایم له وه لایمکی ده ماوه ناکاداریان کرده وه، مادام رنگیان پینته دراوه که ده ستکاری نه م نوسراوه بکه ن. نهوان ناتوان و نایانه ویت بلاوی به وه. خو شبه ختانه نیستا به هزی پینشکه و تن و زوری و تاسانی نامرانه کانی گه یاندن و راگه یاننده وه، تاسانترین کار، بلاو کردنه وه ی په یام و نوسراوه له توپه جیهانییه کاندای گه یاننده تی به زۆرتین خوینه ر.

* وه شی (کازیک)، کوریکراوه ی ناوی په که م پینته کانی (که م له ی نازدی و ژبانه وه یه کتیبی کورد). - ریکه ستنیکی نه ته وه یی و نه نینی نهو سه رده مه بوو که له 14-1959 دا له لاین چه نده مامۆستا و دادوهر و نوسه ر و ژورنییریکه وه له شاری سلیمانیه پیکه یزابوو. دروشم و نامانجی کازیک، نازدی و په کسانیه کورد و په کگرتنه وه و سه ره خوئی کوردستان بوو.

مهلا مسته فای بارزانی

که سیش نه یه دوتانی پینشیان پیگیریت. شایانی باسه، سه روک بارزانی نه م، له گه ل نه وه شدا که سه روکیکی به ده سه لات و به سام بوو، به لایم مرؤفیک به خشنده و لئیره وه بوو، هه مو نهو که سانه ی که نژیکی بارزانی بوون و سه روکاریان له گه لیا نده هه بووه، گه واهی بۆ نهو تایه ته مندییانه ی بارزانی ده دن. به لایم خو شبه ختانه پاش نهوه ی که سه روک بارزانی له راستی رووداوه که تیه گه یشتوو، نهو برپاره دادپه روه رانه یی دابوو و

بارزانی ده لئیت: «نه زه نی: من له نیو پۆلدا، جیاوازی کوری ئیوه و کوری سه روک کومار و مندالی هه یج هارنیشتمانییه کی ئاسایی ناکه م». سه روک بارزانی که گوئی له وته کانی عومه ر شه مه یی ده بیت، به نازایه تی و راشکاوویه که ی سه رسام ده بیت. کاکه عومه رم خزی ده یگزیاره وه، ده یگوت: «پینشتر چه نده جاریک دورو به دورو بارزانی نه مرم بینیبوو، سه روک بارزانی زور به شان و شک بوو و سامیکی زور تایه تی هه بوو. به لایم نهوه یه که م جار بوو رو به یوو سه روک بارزانی بینم و بۆ نه گه یی بۆ لیکۆلینه وه له رووداویکی له و بایته ش!».

له درێزه دا گپه ره وه: «پاشان خۆم زۆرم پئ ناخۆش بوو و زور له و زله یه په شیمان بوومه وه، نه ک له بهر نهوه ی که نه یان، کوری سه روک بارزانی بوو، به لکو به هزی نه وه ی که له نه جاهی تووره بووندا نهو کاره نه شیاوه م به رامبه ر نهو خویندکاره ی خۆم کردبوو!». ده یگوت: «نایشارمه وه، زور ترسام و خه م بوو، له بهر دوو شت: په که م، نهوه بوو که هه مو ده یانازی من به نیتیه نه دنام و کادریکی ریکه یی نه ته وه یی و نه نینی (کازیک) و ده رگای پاراستنیش به رده وام چاره نووی کازیکه کان بوو و کازیکی وه ک ریکه ستنیکی نه نینی ناو شوهرش، له ناو شوهرنی کوردستاندا یاساخ و نه خوازوو بوو!

دووه م، نهوه یه که م جار بوو که سیک به و ناشکاریه و له ناو خویندنگه ی شوهرش و له گه لاله دا، زله یه که له کوپکی سه روکیکی به ده سه لات و به ناویانگی شوهرنی کوردستان بدات. نه م دوو هۆکاره بهس بوون بۆ نهوه ی له چاره نووسیکی نادیار برتمس. بیگومان نه گه ر بارزانی سه روکیکی ناداپه روه ر بوایه، هه ر نهو کاته ده یوانی له تۆله ی نهو رووداوه دا، هه مو جه ره سزایه کی بدامایه و

بهختیار شه مه یی bakhtiarshamaiy@aol.nl

ره وانشاد، عومه ر شه مه یی که سالی 1973 خویندنی زانکوی له سلیمانیه ته واو کرد، وه که نه رکیکی نه ته وه یی و نیشتمانی چوووه ناو شوهرشه وه و له گه لاله بوو به مامۆستای شوهرش. نهوه یه نیتیکی هاونیری (کازیک) بوو، زۆریه ی کازیکه کان نه ده جوونه خه مته ی سه رباری و بیوایان به وه نه بوو که له سوپای داگیرکری کوردستاندا خه مته ی سه رباری بکه ن. نهو کانه به (مامۆستا عومه ر شه مه یی) ناسراوو. په کین له خویندکاره کانی، نه یان بارزانی، کوری سه روک بارزانی نه م بوو. زۆریک له سه ر ناماده نه کردن و فه رماؤشکردنی وانه کانی، له کاتی تووره بووندا، له پۆله که دا و له بهرچاوی هه مو خویندکاره کانی دیکه دا، زله یه کی توندی له نه یادی خویندکاری ده سه ره وینیت و نه یان به دلئ شکاو و گریانه وه ده گه پیته وه بۆ ماله وه. پاشان سه روک بارزانی له رووداوه که ناگه دار ده کهن و داوا ده کات که نهو مامۆستایه ی بۆ بانگ بکه ن با خزی بیبیت و له راستی رووداوه که ناگه دار بیت. کاکه عومه رم بۆی گپه ره وه، وتی: «هه ستم کرد نهو تووره بوون و زله یه زور له سه رم ده کویت و رننگه بیته هۆکاری له ناوچوون یان زیندانیکردن و نه شه که نه دنام».